

БУДІВЕЛЬНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра нарисної геометрії та комп'ютерної графіки

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

**та збірник варіантів
для практичних занять з дисципліни САПР**

Харків - 2013

Методичні вказівки розглянуто та рекомендовано до друку на засіданні кафедри нарисної геометрії та комп'ютерної графіки 26 вересня 2011 р., протокол № 2.

Методичні вказівки рекомендуються для студентів факультету УПП денної форми навчання.

Укладачі:

доц. В.В. Семенова-Куліш,
асистенти О.В. Горяїнова,
О.І. Сухарькова

Рецензент

доц. Г.М. Афанасов

Методичні вказівки
та збірник варіантів

для практичних занять з дисципліни САПР

Відповідальний за випуск Семенова-Куліш В.В.

Редактор Еткало О.О.

Підписано до друку 21.12.11 р.

Формат паперу 60x84 1/16. Папір писальний.

Умовн.-друк.арк. 0,25. Тираж 20. Замовлення №

Видавець та виготовлювач Українська державна академія залізничного транспорту,
61050, Харків-50, майдан Фейербаха, 7.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 2874 від 12.06.2007 р.

**УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ**

БУДІВЕЛЬНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра нарисної геометрії та комп'ютерної графіки

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ТА ЗБІРНИК ВАРІАНТІВ

для практичних занять з дисципліни САПР
для студентів факультету УПП
денної форми навчання

Харків 2011

Методичні вказівки розглянуто та рекомендовано до друку на засіданні кафедри нарисної геометрії та комп'ютерної графіки 26 вересня 2011 р., протокол № 2.

Методичні вказівки рекомендуються для студентів факультету УПП денної форми навчання.

Укладачі:

доц. В.В. Семенова-Куліш,
асистенти О.В. Горяінова,
О.І. Сухарькова

Рецензент

доц. Г.М. Афанасов

ВСТУП

У теперішній час система автоматизованого проектування (САПР) КОМПАС-3D широко використовується у машинобудуванні, будівництві, транспорті. Перехід на автоматизоване проектування дозволяє зменшити час для створення креслень, підвищити якість виконання та оформлення технічної документації.

Система автоматизованого проектування (САПР) КОМПАС-3D призначена для виконання креслярсько-конструкторської документації. Програмний пакет КОМПАС-3D має креслярсько-графічний редактор КОМПАС-ГРАФІК для двовимірного проектування.

КОМПАС-ГРАФІК повністю підтримує стандарти ЄСКД на оформлення конструкторської документації. Велика кількість функцій, команд і графічних бібліотек дозволяє сконцентруватися на самій суті виробу, що проектується, а не на способах формування зображення на екрані.

Креслення у КОМПАС-ГРАФІК - це електронний аналог звичайного конструкторського креслення, що забезпечує зручну роботу з видами, редагування й оформлення креслень.

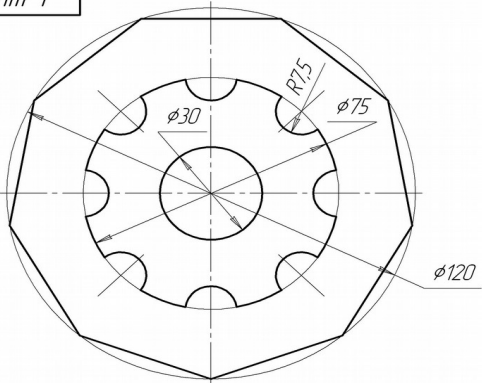
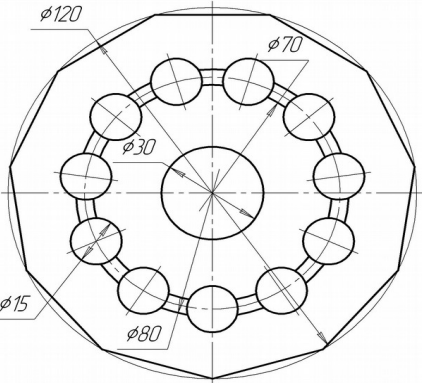
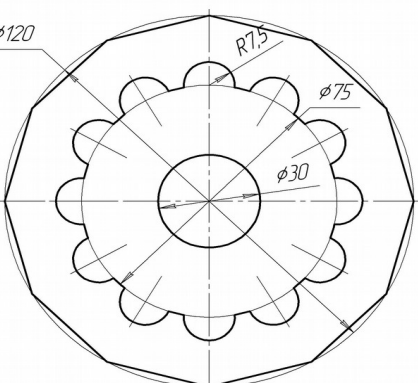
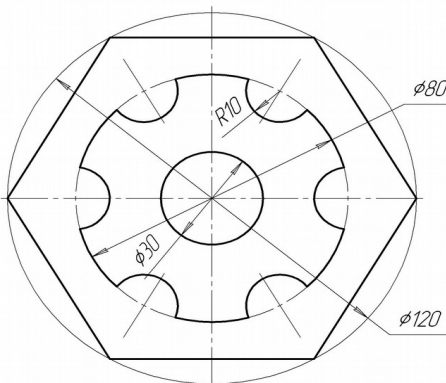
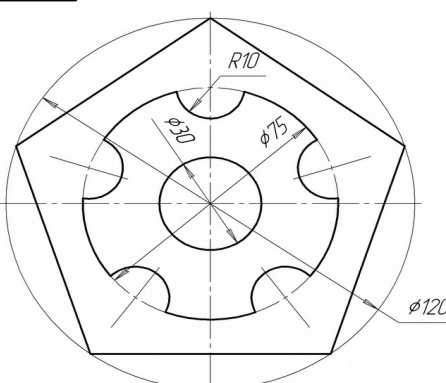
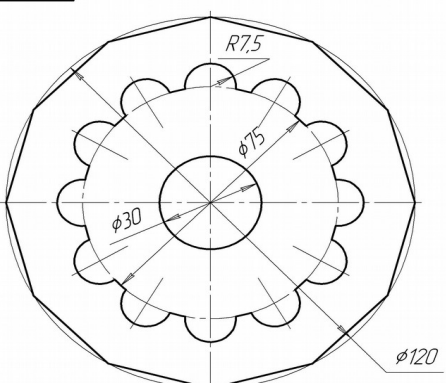
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Метою даного завдання є набуття студентами навичок побудови двовимірного креслення, проставляння розмірів у редакторі КОМПАС-ГРАФІК.

ЗАВДАННЯ

Побудувати за допомогою графічного редактора КОМПАС-ГРАФІК за своїм варіантом двовимірне креслення деталі, що наведена у таблиці 1.

Таблиця 1

<p>Варіант 1</p> 	<p>Варіант 2</p>
<p>Варіант 3</p> 	<p>Варіант 4</p>
<p>Варіант 5</p> 	<p>Варіант 6</p>

Продовження таблиці 1

<p><i>Варіант 7</i></p>	<p><i>Варіант 8</i></p>
<p><i>Варіант 9</i></p>	<p><i>Варіант 10</i></p>
<p><i>Варіант 11</i></p>	<p><i>Варіант 12</i></p>

Продовження таблиці 1

<p><i>Варіант 13</i></p> <p>6 отв. $\phi 15$</p> <p>$\phi 120$</p> <p>$\phi 30$</p> <p>$\phi 90$</p> <p>$\phi 70$</p>	<p><i>Варіант 14</i></p> <p>$\phi 120$</p> <p>$R 75$</p> <p>$\phi 75$</p> <p>$\phi 60$</p> <p>$\phi 30$</p>
<p><i>Варіант 15</i></p> <p>$\phi 120$</p> <p>$R 10$</p> <p>$\phi 75$</p> <p>$\phi 55$</p> <p>4 отв. $\phi 10$</p>	<p><i>Варіант 16</i></p> <p>$\phi 90$</p> <p>$\phi 120$</p> <p>$R 7,5$</p> <p>3 отв. $\phi 15$</p> <p>$\phi 30$</p> <p>$\phi 60$</p>
<p><i>Варіант 17</i></p> <p>$\phi 100$</p> <p>$\phi 120$</p> <p>$R 5$</p> <p>$\phi 60$</p> <p>12 отв. $\phi 10$</p>	<p><i>Варіант 18</i></p> <p>$\phi 120$</p> <p>$\phi 30$</p> <p>$\phi 60$</p> <p>$\phi 45$</p> <p>$\phi 90$</p> <p>7 отв. $\phi 10$</p> <p>7 отв. $\phi 7$</p>

ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ РОБОТИ

Задача. Побудувати двовимірне креслення деталі, що наведена на рисунку 1.

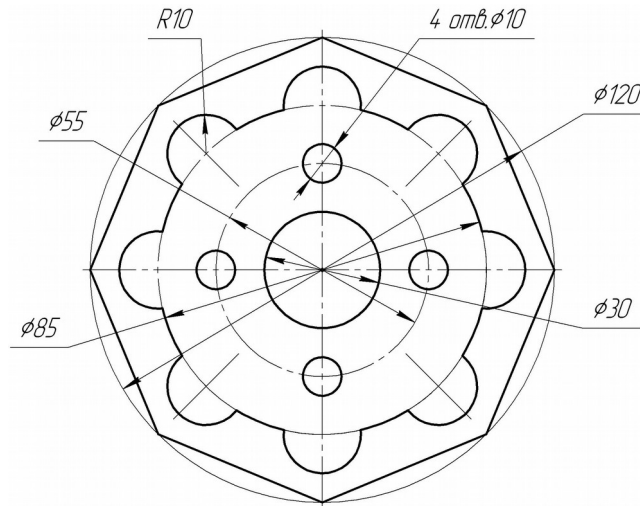
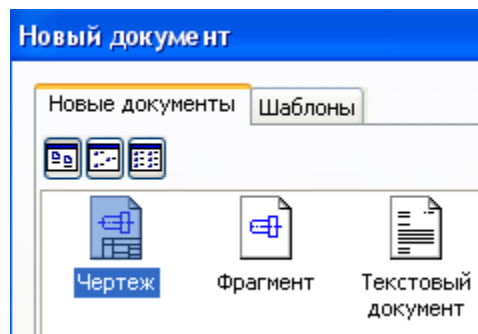

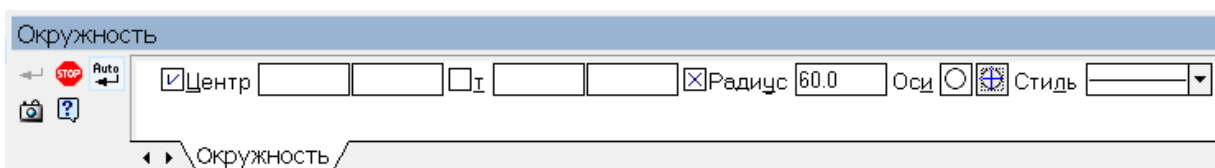
Рисунок 1

Методичні вказівки до виконання задачі

1 Для створення нового креслення на панелі Меню виконати команди **Файл** → **Создать** → **Чертеж**.

2 Побудувати коло $k1$ з осьовими лініями та радіусом 60 мм за допомогою команди **Окружность** на сторінці **Геометрия** , з відображенням осьових ліній, стиль лінії – тонка (рисунок 2).

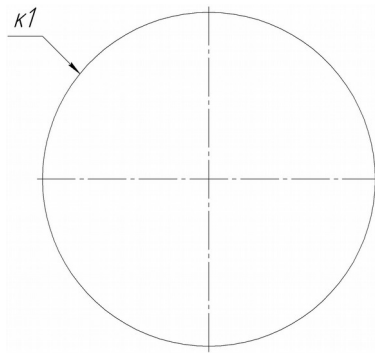

Рисунок 2

3 Побудувати багатокутник, що вписаний в коло $k1$ за допомогою команди **Многоугольник** на сторінці **Геометрия** , кількість вершин – 8, кут першої вершини – 0° , без відображення осьових ліній, стиль лінії – основна (рисунок 3).

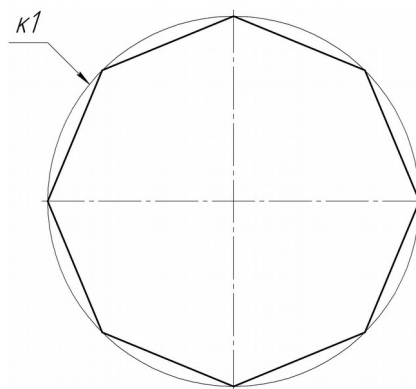
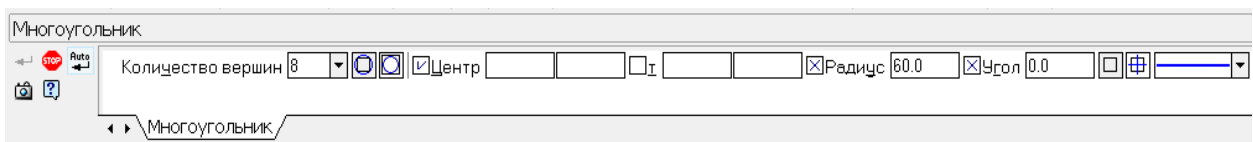

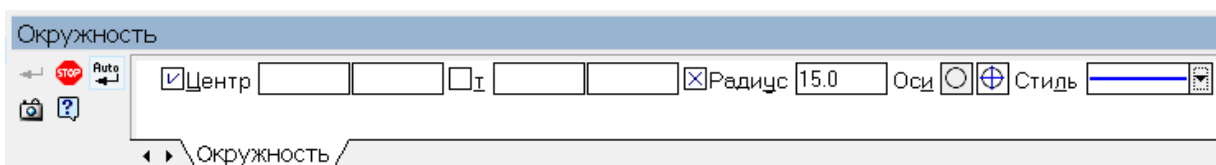

Рисунок 3

4 Побудувати коло $k2$ радіусом 15 мм за допомогою команди **Окружность** на сторінці **Геометрия** , без відображення осьових ліній, стиль лінії – основна (рисунок 4).

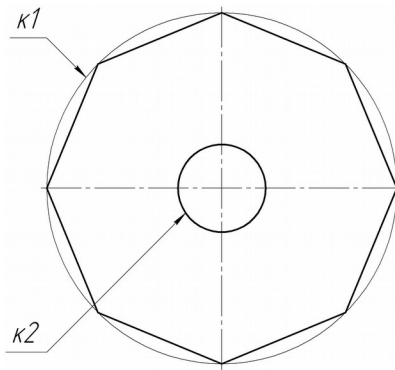

Рисунок 4

5 Побудувати коло $k3$ радіусом 27,5 мм за допомогою команди **Окружність** на сторінці **Геометрия** , без відображення осьових ліній, стиль лінії – осьова (рисунок 5).

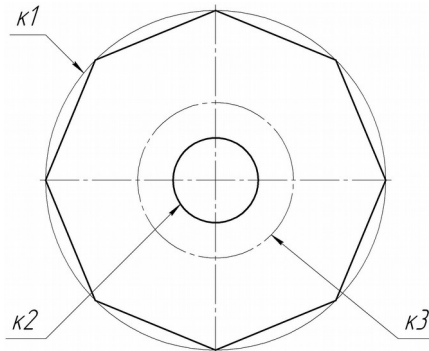

Рисунок 5

6 Побудувати коло $k4$ радіусом 5 мм з центром у точці $p1$ за допомогою команди **Окружність** на сторінці **Геометрия** , без відображення осьових ліній, стиль лінії – основна (рисунок 6).

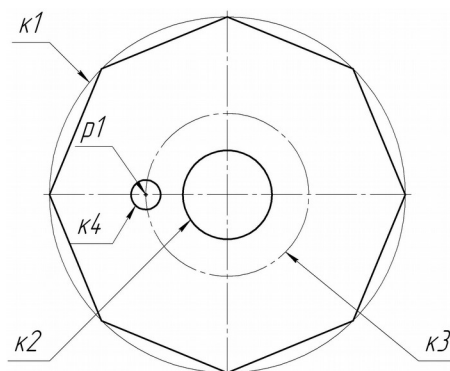
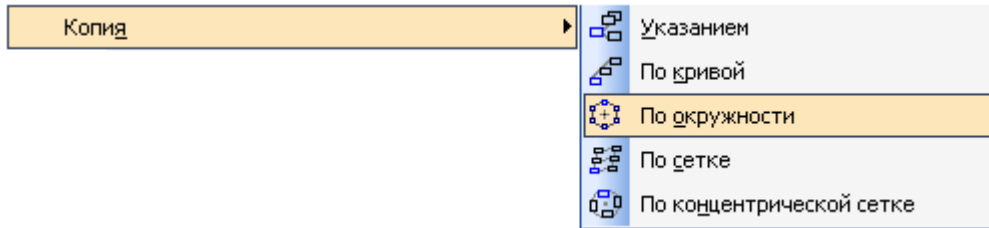

Рисунок 6

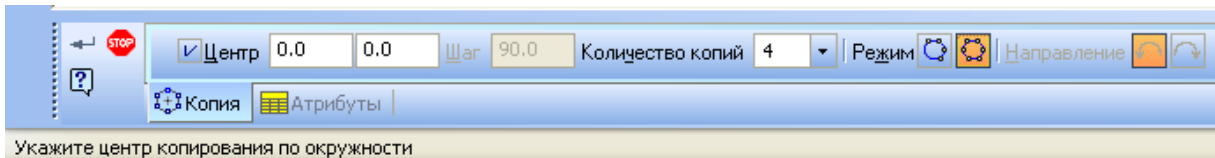
7 Виконати операцію копіювання кола k_4 :

- виділяємо коло k_4 (для цього необхідно натиснути ліву кнопку миші на контурі кола k_4);

- на панелі **Меню** виділяємо команду **Редактор** → **Копія** → **По окружности**;

- у панелі **Свойств** цієї команди необхідно задати такі параметри: кількість копій – 4, режим – **Вдоль всей окружности**;

- на запит системи **Укажите центр копирования по окружности** необхідно натиснути ліву кнопку миші у центрі кола k_3 , вздовж якого виконується копіювання;

- натискаємо на команду **Создать объект** (рисунок 7).

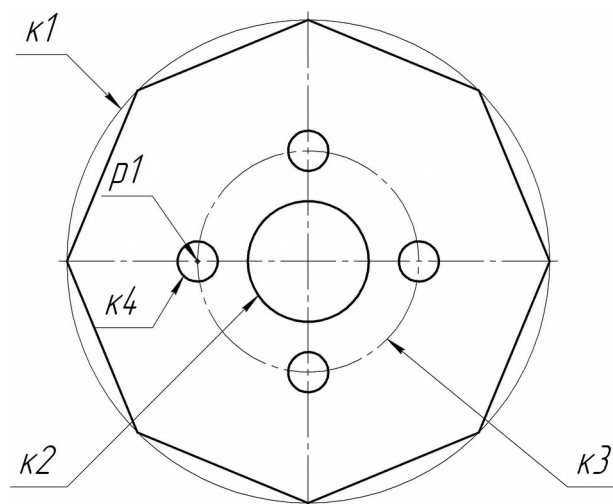

Рисунок 7

8 Побудувати коло $k5$ радіусом 42.5 мм за допомогою команди **Окружность** на сторінці **Геометрия** , без відображення осьових ліній, стиль лінії – осьова (рисунок 8).

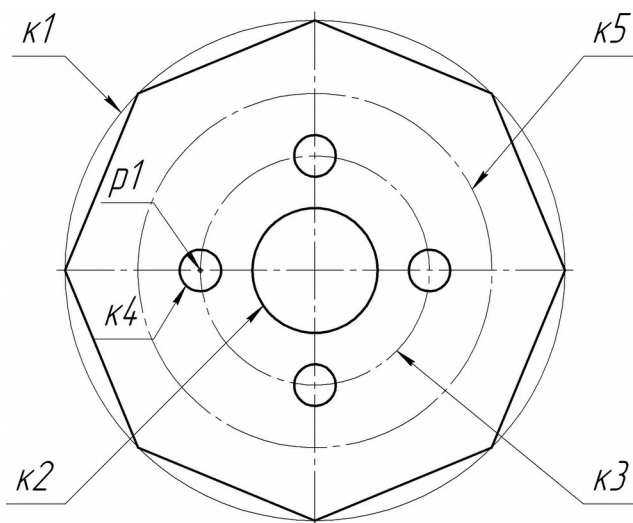

Рисунок 8

9 Побудувати коло $k6$ радіусом 10 мм з центром у точці $p2$ за допомогою команди **Окружность** на сторінці **Геометрия** , без відображення осьових ліній, стиль лінії – основна (рисунок 9).

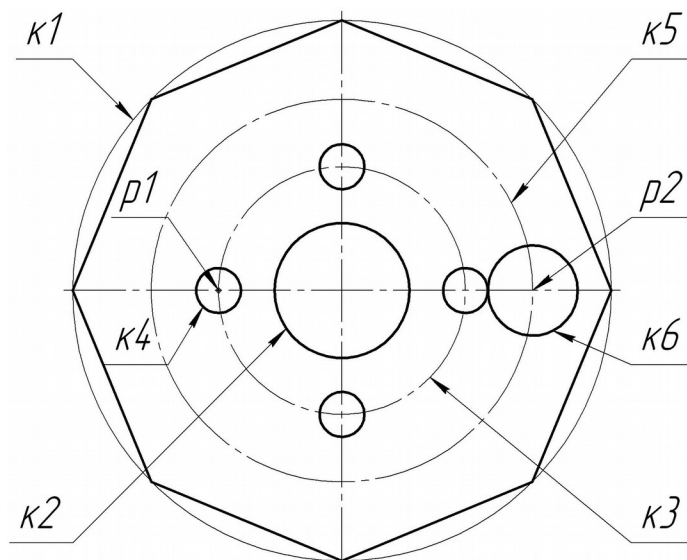

Рисунок 9

10 На **Инструментальной панели** на сторінці **Редактирование** обрати команду **Усечь кривую** та видалити частину кола *к6* (рисунок 10).

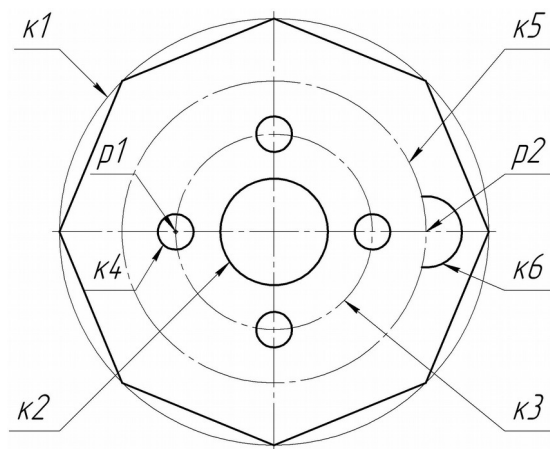

Рисунок 10

11 Виконати операцію копіювання частини кола *к6* послідовно як у пункті 7, кількість копій – 8 (рисунок 11).

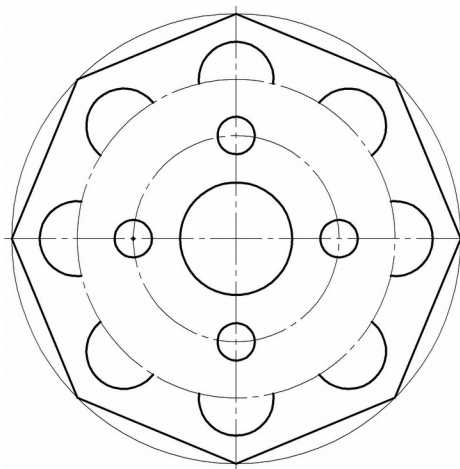

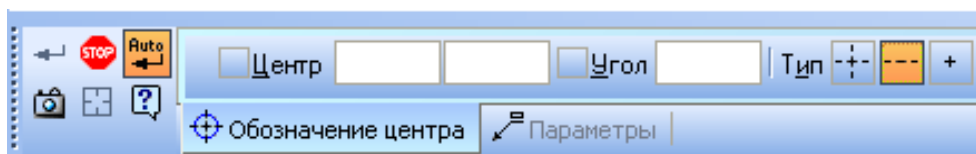

Рисунок 11

12 На **Инструментальной панели** на сторінці **Обозначения** за допомогою команди **Обозначение центра** позначити центри частин кола *к6* осями.

У панелі властивостей обираємо **Тип** – одна вісь. На запит системи **Укажіть кривую для обзначення центра** необхідно вказати на одну з частин кола k_6 , на запит системи **Укажіть направление для обзначення центра** необхідно вказати на центр кола k_5 . Таку ж саму операцію можна провести для інших копій частини кола k_6 (рисунок 12).

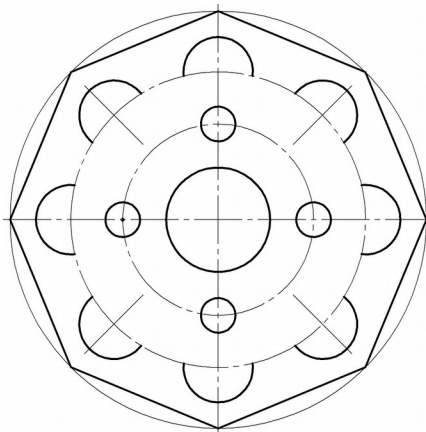

Рисунок 12

13 Видалити частини кола k_5 за допомогою команди **Усечь кривую** як показано на рисунку 13.

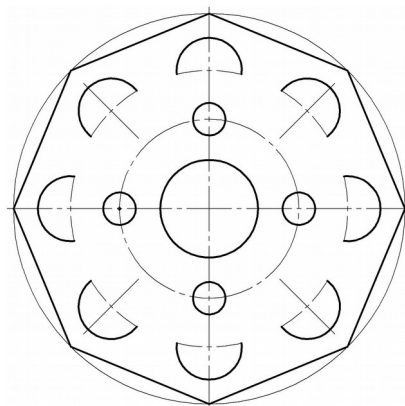

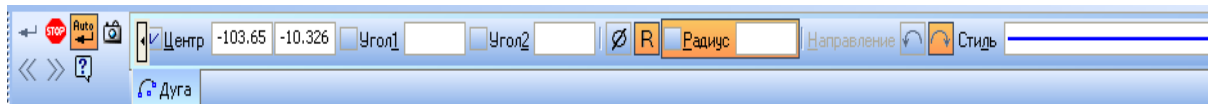

Рисунок 13

14 Видалені частини кола k_5 необхідно накреслити за допомогою команди **Дуга** на сторінці **Геометрия** , стиль лінії – основна.

На запит системи **Укажіть точку центра дуги или введіть її координати** необхідно натиснути кнопку миші на центр кола $k5$, на запит системи **Укажіть начальную точку дуги** натиснути кнопку миші в точці $p3$, потім на запит системи **Укажіть конечную точку дуги** – в точці $p4$ (рисунок 14).

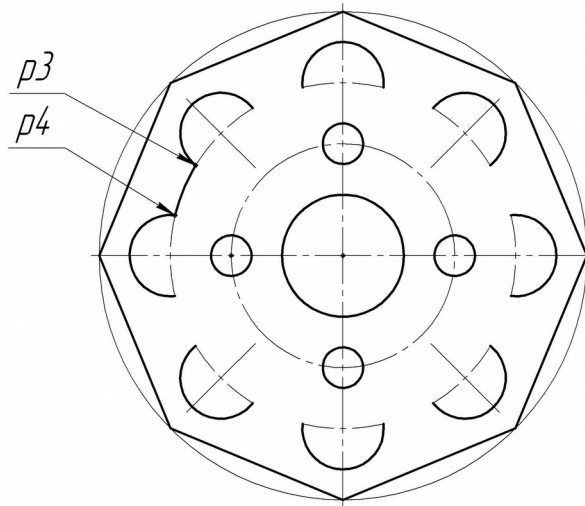

Рисунок 14

Дугу, що побудували, необхідно скопіювати вздовж кола $k5$ 8 разів. Послідовність виконання дій як у пункті 7 (рисунок 15).

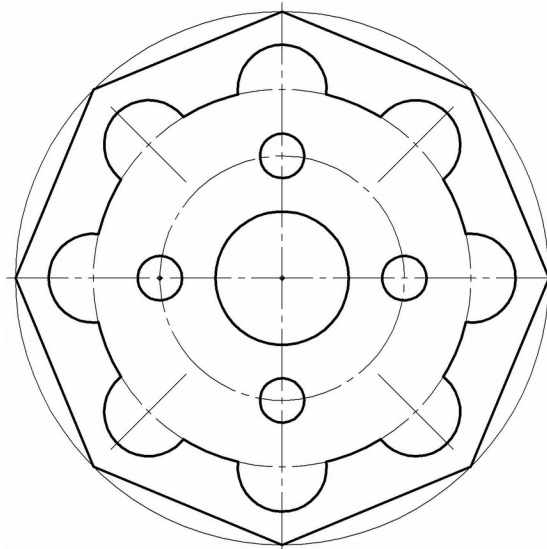

Рисунок 15

15 Проставити розміри відповідно до ГОСТ 2.307-68 «Розміри» та заповнити основний напис креслення (рисунок 16).

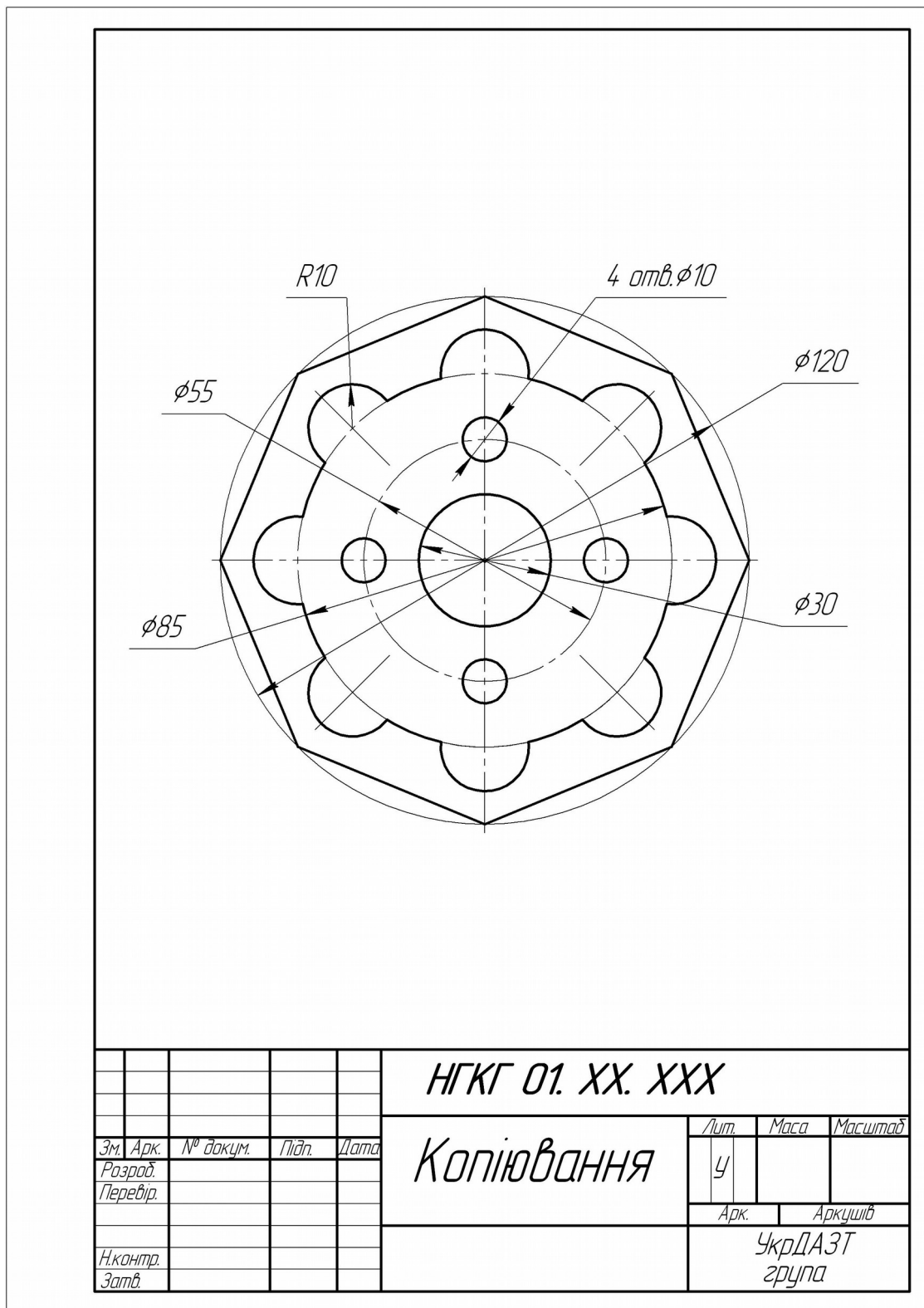

Рисунок 16

17 Виконати команду **Файл** → **Сохранить** та записати креслення у відповідну папку на диск. Рекомендується виконувати резервне копіювання на переносні пристрої зберігання інформації.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1 Ганин, Н.Б. Создаем чертежи на компьютере в КОМПАС-3D LT [Текст] / Н.Б. Ганин. – М.: ДМК Пресс, 2005. – 184 с.

2 Чертежно-графический редактор КОМПАС-3D: Практическое руководство [Текст]. – С.Пб.: АСКОН, 2001. – 474 с.

3 Кудрявцев, Е.М. КОМПАС-3D V6. Основы работы в системе [Текст] / Е.М. Кудрявцев. – М.: ДМК Пресс, 2004. – 528 с.

